

MARIUS GABRIEL

PARIZIENCELE

Traducere din limba engleză de
Carla Georgescu

CORINT
FICTION

Olivia Olsen nu se simțise nicicând mai departe de Lindstrom, Minnesota, decât în dimineața aceea fierbinte de vară petrecută la Paris, în 1939. Până și cea mai ușoară adiere de vânt făcea să foșnească frunzele copacilor. Cerul era de un albastru în stil Monet, iar trecătorii parcă fuseseră pictați de Renoir. De-a lungul malurilor fluviului Sena, parizienii stăteau și pescuiau cu seriozitatea bărbaților însărcinați să asigure prânzul de duminică. Iar Olivia își întinsese și ea momeala.

Își așezase șevaletul cu vedere la Pont au Change, podul de piatră ale cărui arcade etalau cu mândrie majuscula N de la Napoleon, vizavi de turnurile închisorii Conciergerie. Zugerăvisc scena cu tușe îndrăznețe, impresioniste, în culori bogate; dar în mijlocul pânzei rămăsese un spațiu gol, de parcă acolo trebuia pictată o persoană; și, într-adevăr, după cum anunța afișul pe care-l atârnase pe șevalet, pentru trei sute de franci, *Mademoiselle* Olivia Olsen era pregătită să-ți includă portretul în tablou, oferindu-ți astfel suvenirul perfect de luat acasă de la Paris.

Pentru a desăvârși imaginea artistului parizian, Olivia purta o beretă și un halat imaculat, pe care nu le îmbrăca niciodată în atelier, unde își desfășura adevărata muncă. Nu că ce ar fi făcut acum nu era important. Poate că nu era serios din punct de vedere artistic, însă dacă astăzi nu izbutea să găsească un client, nu avea să-și poată cumpăra nimic de mâncare la cină. În ultima vreme, stătea foarte prost cu banii. Își strânsese cureaua până la ultima gaură.

De obicei, primea cel puțin o comandă în fiecare duminică, iar dacă avea noroc și începea lucrul devreme, uneori chiar două sau trei. Până când aveau să înceapă să i se vândă lucrările mai serioase, treaba asta o ajuta să nu moară de foame și îi amintea să rămână atentă și să le zâmbescă frumos tuturor celor care zăboveau o clipă să-i privească tabloul.

Cu părul de culoarea grâului copt și cu ochii mari, de un albastru-cenușiu, mărginiți de gene groase, semăna perfect cu strămoșii ei suedezi, care emigraseră în anii 1860, fugind din calea foametei și a inundațiilor din Scandinavia și pornind în căutarea țărâmului abundenței din Vestul Mijlociu al Americii. Tot de la ei moștenise statura înaltă și robustă, sănătatea viguroasă și capacitatea de a munci din greu. Avea un nas mic, drept și buze pline, rozalii, așa că mulți trecători se opreau să o admire mai degrabă pe artistă decât opera ei.

O astfel de persoană stătea acum sprijinită de balustrada de alături, urmărind-o îndeaproape. Clienții ei erau în mare parte turiști durdulii și prosperi. Tipul cu pricina era tânăr, zvelt și, fără îndoială, parizian, cu bastonul lui din bambus și barba blondă, atent ondulată. Era extraordinar de frumos, poate chiar prea frumos, dar ochii ageri ai Oliviei sesizaseră

că purta haine destul de uzate. Un student, a presupus ea. Tânărul i-a întâlnit privirea și și-a ridicat pălăria.

— *Mam'selle*, îmi permiteți să vă întreb de ce sunteți îmbrăcată ca Henri Matisse?

— Iar eu aş putea să vă întreb de ce îmi blocați priveliștea? a replicat ea.

— Aștept să începeți să mă pictați, a răspuns el calm.

Olivia a bătut ușor în cartonașul atârnat de șevalet.

— Aveți trei sute de franci? l-a iscodit, sceptică.

— Speram să putem negocia.

— Condițiile mele nu sunt negociabile.

— Nu prea e rezonabil. Cât va dura?

— Vreo două ore acum. Apoi voi duce tabloul la atelier, îl voi usca, îl voi lăcui, îl voi înrăma și puteți veni să-l luați peste trei zile.

— Trei sute de franci este ultimul dumneavoastră cuvânt?

— Ultimele mele patru cuvinte, mai exact.

Tânărul a oftat.

— Foarte bine, atunci. Vă accept condițiile, a zis, sprijinindu-și un cot pe balustradă și afișând o mină nonșalantă. Puteți începe.

Olivia se iritase.

— Nu cred absolut deloc că aveți trei sute de franci sau măcar pe aproape.

El a bătut cu bastonul în pământ.

— Câtă obrăznicie! Cereți plata în avans?

— Condițiile mele sunt jumătate acum și restul săptămâna viitoare, când veți veni să luați tabloul finisat.

— Costă cam mult încrederea dumitale.

A scos din buzunar un portofel din piele și a numărat cu grijă o sută cincizeci de franci în bancnote și monede. Olivia nu a putut să nu observe că portofelul i se subțiasse considerabil după ce scosese banii. Se îndoia că mai rămăsese ceva în el.

— Sunteți sigur că vreți să faceți asta?

— La fel de sigur cum sunt pietrele de sub picioarele noastre.

— Păi, atunci stați locului!

Olivia schița deja de zor silueta zveltă a tânărului, încercând să redea nonșalanța cu care o privea.

De îndată ce a realizat conturul cu tușe fine, a început să coloreze schița cu vopsele în ulei de pe paletă. Dilua culorile cu terebentină și cobalt, nu doar ca să facă economie, ci și ca să se asigure că se vor usca rapid.

Modelul ei purta un costum odinioară scump, dar ponosit odată cu trecerea timpului. Probabil că și-l cumpărase la mâna a doua, și-a zis ea. Avea nasul acvilin și fruntea înaltă. Părul, prea lung după gusturile ei, îi cădea peste guler, dându-i o alură de erou. Fără barbă, oricât de masculină era ea, ar fi fost și mai frumos, căci avea o gură perfectă, ușor arcuită, închipuind un zâmbet, fără a-l contura însă pe deplin.

Și el o studia cu aceeași concentrare.

— Vă decolorați părul? a întrebat-o.

— Nicidecum, i-a răspuns tăios.

— Vă întreb pentru că multe dintre tinerele americance și-l decolorează.

— Vorbiți din vasta voastră experiență? s-a interesat Olivia, și mai nemulțumită de faptul că el își dăduse seama

cu atâta ușurință de naționalitatea ei, căci era destul de mândră de franceza fluentă pe care o vorbea.

— Și pentru că genele și sprâncenele vă sunt închise la culoare, a continuat el, netulburat de încruntarea fetei. Nu că ăsta ar fi un defect. Dimpotrivă. Contrastul de-a dreptul izbitor face imposibil ca privitorul să rateze frumusețea chipului dumitale.

Complimentul nu a liniștit-o pe Olivia.

— Ați putea să tăceți, cât mă concentrez?

— Nu e rea franceza dumitale. De când sunteți la Paris?

— De anul trecut, din decembrie, a recunoscut ea fără să vrea.

— Și încă aveți probleme?

— Puneți o mulțime de întrebări foarte personale, a observat Olivia.

— N-ați vinde schițe pe malul Senei dacă v-ar sta contesele la coadă să le pictați odraslele. Și cu toate acestea, se vede că aveți ceva talent.

— Ce amabil sunteți să spuneți asta!

— Ce faceți acolo e doar o pastișă după Monet și Renoir, desigur.

— A, serios?

— Sunt foarte priceput în materie de artă.

— Cu siguranță aveți o părere foarte bună despre sine.

— Mă apreciez pentru ceea ce sunt. Toată lumea ar trebui să facă la fel.

— Dacă toată lumea ar fi la fel de nesuferită ca dumneata, ar curge sânge pe străzi.

— De fapt, nu demult, pe strada pe care ne aflăm chiar a curs o grămadă de sânge. Ghilotina era amplasată în

apropiere, a adăugat el, cu ochi sclipitori. Și Franța era mai sănătoasă datorită ei.

— Înțeleg că sunteți dornic de o nouă revoluție, a constatat Olivia, împungând pânza cu pensula plină de vopsea.

— Da, sper să apuc să trăiesc să văd încă una.

— Sunteți marxist sau ceva de genul ăsta?

— Sunt un om cu minte.

— Și până la revoluție, vă petreceți duminicile umblând de colo-colo și enervându-i pe muncitorii cinstiți.

— Cum avansează pictura?

— Mă mir că avansează câtuși de puțin, la cât de tare mă enervați.

Și-a studiat tabloul cu ochi critic. Ieșea mai bine decât anticipase.

— Ați putea cumva să tăceți în următoarea oră? N-am mai cunoscut pe nimeni care să vorbească atât de mult.

Zâmbetul care plutea pe buzele tânărului aproape că s-a materializat.

— Nu vă place să vorbiți?

— Vă aflați aici ca să vă distrați, pe când eu sunt aici ca să muncesc. Pot să muncesc sau să stau de vorbă. Nu-mi place să le fac pe amândouă odată.

— Și ce preferați?

Olivia a oftat și a pus pensula deoparte.

— Ce-aș prefera *acum* ar fi o țigară.

— Și de ce n-ați spus așa? a întrebat-o el, apoi a scos o tabacheră argintie și i-a oferit una.

Olivia a luat-o cu recunoștință, făcându-și mâna căuș peste a lui, în timp ce el scăpăra o brichetă din argint patinat.

— Mulțumesc!

A suflat în sus un nor de fum și l-a privit lucind în lumina puternică a soarelui. Un val de amețeală i-a străbătut creierul, așa că și-a dus mâna liberă la frunte.

— Ce-ați pățit? a întrebat-o.

— Am amețit puțin. E prima mea țigară din ultimele trei zile.

— V-ați lăsat de fumat?

— Nu. Pur și simplu nu mi-am permis, i-a explicat și a inhalat din nou, simțind cum nicotina i se scurge prin vene, ca o otravă plăcută. Nu fumați?

Tânărul i-a arătat tabachera goală.

— A fost ultima.

— Îmi pare rău, a zis și i-a întins țigara. Vreți s-o împărțim?

El a acceptat cu eleganță propunerea democratică, a inhalat și i-a înapoiat țigara. Au fumat într-o liniște prietenească până când luxul ciudat de intim și totodată prea scurt a luat sfârșit. Tânărul a apucat chiștocul cu degetele și l-a așezat cu grijă la loc în tabacheră; avea să-i servească fără îndoială mai târziu pentru a-și face o nouă țigară. Gestul lui nu i-a scăpat neobservat Oliviei.

— Ce prostie! a oftat ea. E limpede că n-aveți nicio lețcaie, cum n-am nici eu. De ce irosiți trei sute de franci pe un tablou?

Ochii lui s-au deschis larg.

— Să irolesc? Nicidecum! a răspuns, sincer. La trei sute de franci, privilegiul de a mă bucura de atenția dumitale exclusivă timp de două ore este unul foarte ieftin.

Olivia a zâmbit fără să vrea.

— Atunci, sper că merită banii.

— Până acum, experiența a avut și părți bune, și părți rele, a răspuns el, ironic.

— Scuze dacă am fost morocănoasă. Aveam un chef nebun de o țigară, i-a explicat, a ridicat paleta și și-a reluat pictatul.

— V-am mai văzut pe aici.

— Vin în fiecare weekend.

— Da, știu. Vă descurcați foarte bine cu turiștii americani. În special cu mamele.

— Se pare că știți foarte multe despre mine, a observat Olivia, în timp ce reda umbrele jachetei lui cu un albastriu-deschis. Dar gata cu vorba, vă rog! Vă pictez fața.

În mod surprinzător, el a tăcut, deși Olivia îi citea în trășături amuzamentul reținut care-i făcea ochii să lucească. Tânărul acesta încrezător era enervant, dar plăcut, a decis ea. Și își împărțise ultima țigară cu ea.

— E atâta liniște atunci când încetați să mai vorbiți! a zis ea într-un târziu. Bine. Aproape că am terminat. Îl las cum e, momentan, și îl voi termina mai târziu, acasă. Puteți veni miercuri?

— Voi fi acolo.

I-a dat adresa, în schimbul căreia tânărul a scos un portofel micuț, din care a extras o carte de vizită și i-a înmănat-o. Olivia a studiat-o. Pe ea era tipărit simplu numele Fabrice Darnell și conturul unui stilou cu pană. A ridicat privirea:

— Sunteți scriitor?

El a făcut o ușoară plecăciune.

— Sunt eseist. Opera mea nu este ficțiune. E menită să confere dreptate socială și libertate individului din societatea modernă.

— Mie-mi sună a ficțiune, a zis Olivia pe un ton sec.

— Pot să văd tabloul? a rugat-o, apoi l-a studiat. Sunteți foarte talentată. Ați surprins ceva din mine în doar câteva tușe. Mi-aș dori totuși să fi acordat mai mult timp detaliilor.

— Stilul meu este impresionist.

— Adică faceți din neglijență o virtute.

— Tocmai încetaserăți să mă enervați și iată că o luați de la capăt.

— Adevărul este rareori apreciat.

— Acum puteți pleca, l-a concediat Olivia, acoperind pictura cu o pânză.

— Asta-i tot?

— Cred că ați primit destul pentru cât ați oferit.

El s-a întristat.

— N-aș putea să mai rămân să ne continuăm conversația?

— Nu, i-a răspuns ea cu fermitate. O să-mi alungați clienții. Am nevoie de o muscă nouă care să-mi cadă în plasă.

Vorbea pe un ton hotărât, iar el a părut că acceptă să fie izgonit. Dar, în cele din urmă, surâsul care-i plutea pe buze și-a făcut apariția. Era un zâmbet foarte dulce și ușor melancolic, care-i lumina chipul.

— Foarte bine. Ne vedem peste trei zile. La revedere, *Mademoiselle* Olivia Olsen!

— La revedere, *Monsieur* Fabrice Darnell!

Și-a ridicat pălăria în chip de salut și a plecat fără să se mai uite în urmă. Olivia l-a petrecut cu privirea până când s-a făcut nevăzut în mulțimea care se plimba pe malurile Senei.